

CHP ve baraj

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Belki gerçektir ama CHP'nin barajı geçmemesi de kendi başına bir olgu olarak, Türkiye'de büyük bir sorun yaratmaz. Bir önceki seçimde baraj ancak birkaç on bin oyla aşılmıştır ve bu partinin 30 milyon seçmen içindeki oyu yaklaşık üç milyon kadardır. Gene 1995'te CHP, 47 ilde yüzde 10'un altında oy almıştır. Barajı geçmesindeki en büyük etken ise Ankara'da aldığı yüksek oy oranı olmuştur.

Bütün bunlar bu partinin savunduğu görüşlerin, temsilcisi olduğu ideolojinin ve temellendirmeye çalıştığı modelin toplumda bir yankı bulamadığını açıkça göstermektedir. Kaldı ki, cumhuriyetçilik savunmasından ve ona ulanmış bir laikçilik anlayışından öteye geçen bir sol ya da sosyal demokratik anlayışın CHP'de yükseltmek istendiği söylenemez. Bu partinin artık 'arkaik' bir söylemle bütünleşmiş demagojik bir yönelimi yansıttığı iddia edilebilir. 'Geleneksel' kimliğinin kendisine sağladığı kısıtlı olanakları, örneğin Alevi

kesiminin oylarını kullanarak ayakta duran CHP, o bağlamda da, yanlış bir tutum sergilemektedir.

Asıl, CHP'nin (kısmen DSP'yle birlikte) Türkiye'de yarattığı daha büyük bir tehlikeden söz açmak gerekir. Sosyal demokrasinin dünyada bu ölçüde tek, yerel, milliyetçi, içine kapalı modelini oluşturmak ve onu sosyal demokrat olarak sunmak. Yeryüzünde sosyal demokrasi diye bir şey varsa, onun savunduğu her şeyi bu parti reddetmiş ya da onların bazısını yalnızca bir belagat (retorik) kofluğuyla kullanmıştır. Üstüne varılınca ondan da vazgeçmiştir. Türkiye'de, 'şimdi sol yükseliş' diye tanımlanan şeyin yükselen yeni ve mikro milliyetçi yaklaşımlardan türediğini bu partiler algılayamamışlardır. Dışa dönük bir patlama olarak algılanan bu çıkışın aslında içe dönük bir patlama (implosion) olduğu uzun vadede anlaşılacaktır.

Hiç kuşku, yok ki, barajı geçmesi halinde CHP, önümüzdeki parlamento döneminde bir noktaya hükümet olacaktır. Yaklaşık aynı şeyleri söyleyen DSP'nin daha da etkin olacağı bir seçimin ertesinde, CHP'de daha evrensel ve gerçek bir sosyal demokratik çizgiyi savunanlar, partinin sürdürdüğü tasfiye sürecinin son evresini yaşayacaklardır.

Bugünkü yönetim manevi liderliğini de oluşturacak ve kendisine cılız da olsa muhalefet eden eski SHP ekibini bütünüyle dışlayarak, SHP tasfiyesini tamamlayacaktır. Bu yeni bir sosyal demokratik oluşum sürecinin başlatabilecek olası tek hamledir.

Aksi takdirde, yani barajın geçilememesi halinde gerçekleşecek tek şey mevcut kadronun elenmesidir. Ardından CHP kimliğine dayalı, gene o partinin içinden çıkarılacak yeni bir hareket örgütlenmek istenecektir. Oysa, yapılması gereken, tıpkı daha önce kısmen SHP'de olduğu üzere bir mirası, ilerici kimliği ve sıfatıyla tarihsel bir birikim olarak kabul edip ve bir cümleyle geçtikten sonra reel bir sosyal demokrasiyi oluşturmaktır.

Türkiye o noktaya gelmiş midir gelmemiş midir sorusu başlı başına bir tartışma konusudur. Fakat şurası muhakkaktır: Bir ülkeye yanılısamaya (illüzyon) dayalı bir sosyal demokrat parti yeter. İkincisi, modernitenin sorunu tarihle değil gelenektedir. Bir parti geleceği nedeniyle oy alıyorsa, o partiye bu nedenle oy veriliyorsa, o siyaset zaten kendi kendisini tasfiye ediyor demektir. Bu durumda CHP'nin barajı geçmesinin de bir kıymet-i harbiyesi yok demektir.